

Living Dead

Aarhus Teater 2016

Af Laura Louise Schultz

Christian Lollikes gyser-drama egner sig med sine kradse farver og kulørte effekter fortrinligt til Halloween. Men uhyggen er reel nok: Vores angst for de fremmede er farlig for os selv.

Råddenskabene vælter ud af de glitrende glatte Bratz-dukker i Christian Lollikes zombie-teater *Living Dead*. Med forstørrede pupiller, blonde parykker og lange, blanke Barbie-ben bevæger de sig søvngængeragtigt rundt i køkkenets neonlys og tissegule kakler. De hakker løg, som var det knogler, og steger sild, så det sprutter. Fede blanke fisk på panden. Lugten breder sig i salen. Hverdagsreplikker siges u-e-n-d-e-l-i-g-t langsomt: – ”Hvad mon EU-kommisær-præsident-kandidaten tænker om alle flygtningebådene? – Mon han håber, de bare forsvinder?” Sådan spørger de barnligt-voksne smukke-dukker tøvende hinanden, allerede udmattede af anstrengelsen ved dette forsøgsvisе samfundsengagement. Det er så svært at bevare empatien, når man er særligt sensitiv og ikke kan rumme alle de daglige katastrofer og druknende døde. Og de bringer smitte med sig, de klamme, halvt opløste flygtninge fra havet. En ny sygdom. Måske er det den, der gør mennesker til rådnende zombier? Hvad var der fx med ham fra Eritrea, som den ene af kvinderne mødte nede ved skraldespanden? Mon han var smittet? Mon han har smittet hende? Hun er en af dem i køkkenet, men egentlig er hun også fra et andet land og egentlig også lidt mørkere i huden end de andre under den platinblonde paryk. Og er det ham fra skraldespanden, der ligger i hendes seng i hendes drømme med sår om hele munden? De siger, sygdommen kommer fra lejrene. De siger, det er fra fiskene. Fiskene, der æder de druknede indefra og ikke længere

gider bide på fiskernes madding i Middelhavet; de er bedre vant. Middelhavet, der bør om-døbes til Flygtningestrømmen, som den ene hvide zombie foreslår den anden i et forsøgs-vist anfald af en slags malplaceret sort humor. Fiskene, der svømmer ud og ind ad min krop, siger den ene levende døde til den anden i sin død af formløse angstforestillinger, mens skeletterne rasler ud af skabene, konkret manifesteret på scenen som tårnhøje, sorte burka-spøgelser, der løfter op i sløret, blot for at afsløre et neon-lysende dødningsgrin indenunder i det blålige stroboskoplys.

Køkkenkolorisme

Christian Lollikes *Living Dead* er i hans egen instruktion bogstaveligt talt et køkkendrama, men der er ved første øjekast langt til social-realismen i det klassiske kitchen sink drama. I hvert fald på overfladen, og det er den, de dyrker, Barbie-zombierne. Derfor trænger de sociale realiteter sig primært på som forvrængede angstfølelser og fobier, så at sige bagom ryggen på figurerne, der på overfladen dyrker en kulørt popæstetik, som om de befandt sig på en sydhavsø. Sådan stavrer de rundt mellem håndvasken og rødvingsglasset iført mikroskopiske Barbie-toppe og tårnhøje plateausko. Alt i alt minder de mere om figurer hos David Lynch eller Eric Fischl end om middelklasse-europæere truet på deres levebrød af invaderende masser fra syd. For dette er da ikke Europa? Dette forhutlede, men kulørte univers af snigende uhygge og uvirkelighed? Hvor de indtrængende muselmænd forvandler vore hovedpersoner til blackface-mutanter, der iført redningsveste, hawaiitøj og rystehænder opfører en sydhavsdans til ”Itsy Bitsy Teenie Weenie Yellow Polka Dot

Living Dead ,Aarhus Teater (2016)

Foto: Rumle Skaftø

Bikini” i en grotesk kobling af sommerens burkini-sager, overfyldte flygtningebåde og orange bjerge af redningsveste på de sydeuropæiske strande:

Now she's afraid to come out of the water and I wonder what she's gonna do now she's afraid to come out of the water and the poor little girl's turning blue

Nærmere og nærmere trænger de møgbeskidte blackface-zombier frem mod publikum, som en bølge af opløsning – vil de have noget af os? Peger pistolen på os? Selv de kække gymnasiedrenge på rækken foran os rykker anspændt frem på det yderste af sædet – indtil den truende zombie-tsunami ender i et skrig, og den ene af de tre tilsølede dukkebørn falder om, uren, smittet, druknet, fordærvet og allerede halvvejs i opløsning. De to andre er på det mest patetiske klar til at forsvare sig med en slagterkniv, mens den smittede hiver plørede indvolde ud af sine hotpants.

Brian Hylands sang om bikinien, dette alt for bittelille stykke badetøj, er i parentes bemærket fra 1960, så længere er det altså heller ikke siden, at normen om ekstrem næsten-nøgenhed blev indført på de vestlige strande – med den for de vestlige samfund så karakteristiske double bind, som sangen så præcist udnytter, hvor kvinden ikke kan undgå at gøre sig latterlig, fordi hun på samme tid skal leve op til et ideal om at være sexet og anstændig. En double bind, forestillingen behændigt linker til vores dobbeltstandarder og kulturelle ubehag ved migranterne som det fremmede, abjekte og uintegrerbare i os selv.

Christian Lollikes Kitchen

Med tresser-referencen bliver stykket samtidig en art pastiche på Andy Warhols tresser-chikke film Kitchen (1965) som i mellemtiden også har været re-enactet af den tysk-britiske performancegruppe Gob Squad i en spektakulær teaterudgave fra 2007, hvor skuespillerne i løbet af forestillingen blev skiftet ud med tilskuere, der

således oplevede at være stjerner for en aften. Warhols Kitchen skulle netop gøre den langbenede og afblegede Edie Sedgwick til superstar i Warhols egen stjernefabrik, The Factory. Men spillerne var så stoned og uforberedte, at de ikke kunne huske deres replikker, og filmen egentlig mest bare handler om, at en flok unge, smukke mennesker er hippe i et køkken på Manhattan.

Lollikes figurer fremtræder ligeså dopede som Warhols, men de l-a-n-g-s-o-m-m-e bevægelser og den l-a-n-g-s-o-m-m-e fremførelse af replikkerne giver en fin verfremdungseffekt og intensitet til de umiddelbart ganske hverdags sproglige replikker. Grebet modvirker den oplagte risiko for overspil i det kulørte univers og giver nogle superfine skuespillerpræstationer, ikke mindst af Maria Rich. Lyseffekterne, der i de mareridtsagtige gyserscener bader scenen i neonrød, -blå og -grøn, får køkkenet til at fremstå skiftevis som diskotek, Hawaii-bar, pornobio og atomsprængnings-gennemlyst sydhavsø, hvor skeletterne danser dødedans. Det er flot gjort at fastholde den stærke farvepalet i dette nekromantiske univers, når vi samtidig får en så bidende samfundskritik. I det hele taget evner Lollike at holde alle disse kontrapunktiske æstetikker i spil og i spænd mod hinanden – candyfarvet kitch, klam og blodig zombie-horror og trist socialkritik i ét værk. Når det lykkes så stærkt, er det nok, fordi det meget præcist fanger de modstridende registre, der aktiveres og strides i os alle, og i de samfundsmæssige diskurser, når vi hjemsøges af det nøgne menneske og den dehumanisering, som flygtningene er udsat for.

Farligt for os selv

Det er forestillingens styrke, at den formår at gennemlyse den angst for forfaldet og det urene, som disse års voldsomme flygtningestrømme og migrationsmønstre aktiverer i os selv. Det bliver ikke mindst tydeligt i slutningen, hvor chokket over det første knaldende pistolskud afløses af en fysisk følelse af vedvarende

panik i kroppen, da Morten Burians figur bliver ved og ved at skyde Özlem Saglanmaks inficerede brune krop, som omvendt bliver ved at rejse sig og komme igen. Og igen. Og igen. Vi kan ikke fjerne problemet, uanset hvor mange migranter, vi skyder, deporterer eller drukner i Middelhavet. Som et overraskende smukt korrektiv til den forvitrede europæiske humanisme dukker sangere fra Mogens Dahl Kammerkor op som kloner af vore hovedpersoner. Iført det samme Barbie-tøj som de tre hovedpersoner synger koret en elegi af Monteverdi. Den bliver et memento mori til alle os, der tror os hævet over menneskelig udsathed og berettiget til bedre levevilkår end de andre. Et requiem over det menneskelige forfald, som ikke flygtningene, men vi andre er ofre for, når vi ikke længere kan genkende os selv i den anden.

Living Dead

Aarhus Teater d. 30. september – 29. oktober 2016

Sort/Hvid d. 3. november – 22. november 2016

Tekst & instruktion: Christian Lollike

Dramaturg: Tanja Diers

Medvirkende: Maria Rich, Özlem Saglanmak, Morten Burian, Mogens Dahl Kammerkor

Lys: Morten Kolbak

Lyd: Jes Theede

Scenografi: Marie Rosendahl Chemnitz

Laura Luise Schultz

Lektor ved Teater- og Performancestudier,
Københavns Universitet
